

Dnes v čísle:

- BISTU DEDINA
- DETI Z MAĎARSKA V TÁBORE NA BUČNIKU
- TENISOVÝ TURNAJ
- MARIANNA JAGERČÍKOVÁ VO FINÁLE SVETOVÉHO POHÁRA VO VK

65. výročie Fsk Brezinky a 25. výročie obnovenia činnosti DFS Brezinky

Naši súboristi pripravujú slávnostný program pri príležitosti svojich výročí na dni 22. a 23. novembra 2019.

Bývalí členovia súboru, ktorí pracovali pod vedením Jána Vengera a majú záujem o účinkovanie v tomto výročnom programe, kontaktujte tel: 0907113548. Stretnutie všetkých zainteresovaných sa plánuje počas víkendu od 31.10 – 3.11.2019

Bližšie informácie o výročnom programe Breziniak, čase vystúpenia, vstupenkách a pod. sa dočítate v novembrovom čísle Polomských noviniek.

Vážení Polomčania,

mám k vám prosbu: pre jednu pani z USA sa už dlhší čas snažím nájsť nejakých príbuzných u nás v Polomke.

A aj keď som už nejaké malinké informácie zistila, stále sa to v nejakom bode stratí... Darmo, keď sme boli mladší, nejakú sme nemali záujem podobné veci riešiť; možno sme si mysleli, že naše úžasné staré mamy a starí otcovia budú žiť navždy.. no už sa nielo pomaly koho opýtať...

Veľmi by som chcela mať konkrétne „stopu“, pretože tá pani príde do Polomky, bola tu už pred piatimi rokmi.. aspoň sa vtedy prešla ulicami, našou dedinou, z Polomky pochádzali jej starí rodičia.

Teda, pekne vás prosím, vás ktorí máte priezvisko Ocel' a Tokár skúste sa spýtať ešte vašich príbuzných či niečo nevedia o tejto rodine:

Po prvej svet. vojne do Ameriky z Polomky odišli dcéry pána Františka Tokára a volali sa Františka (nar.1897) a Zuzana. Františka žila v Pensylvánii a vydala sa za Jána Ocela (nar.1895), ktorý do Ameriky prišiel so svojím bratrancom Jozefom Svetlákom.

Bližšie informácie poviem osobne.

Veľmi pekne vám ďakujem za akúkoľvek informáciu.

Moje telef. číslo : 0907 828 721

Ďakujem. I. Šándorová

Dožinky

Vďaka, Pane, za matku Zem, vďaka za jej pôdu – úrodnú zem, vďaka za dary, čo nám dávaš, vďaka Ti, že sa o nás staráš.

S pokorou a vďačnosťou Stvoriteľovi sme sa zúčastnili na tohtoročnej dožinkovej slávnostnej svätej omši.

6.októbra o 9.30 sa z centra obce pohol dožinkový sprievod do slávnostne vyzdobeného kostola. Slávnostná dožinková svätá omša prebiehala za prítomnosti starostu obce In. Jána Lihana, poslancov obecného zastupiteľstva, hostí, členov hasičského zboru, krojovaných skupín všetkých vekových kategórií. Slávnostnú svätú omšu celebroval náš duchovný otec, veľadostojný pán kanonik ICLic Michal Jenča.

Vo svojej ďakovnej homílii za tohto-

ročnú úrodu a všetky Božie dary zdôrazňoval pokoru a vďačnosť nebeskému Otcovi, pretože naše životné skúsenosti nám potvrdzujú naše známe slovenské príslovie: Bez Božieho požehnania, márne naše namáhanie. Všetky myšlienky duchovného otca boli obohatením pre našu

duchovnú obnovu.

Na svätej omši odzneli ďakovné piesne i piesne chvál na slávu Božiu v podaní cirkevného spevokolu. Veriaci našej farnosti i všetci účastníci slávnostnej dožinkovej svätej omše vyjadrujú vďaka za bohatú pripravenú agapé obecnému úradu. Tiež nezabúdajú ani na usilovnosť a obetavosť zamestnankýň obecného úradu, ktoré sa každoročne pričínajú o spríjemnenie dožinkovej atmosféry prípravou a podávaním občerstvenia.

Nemálo úsilia pri výzdobe kostola vynakladajú i šikovné ruky našich obetavých aranžérok, ktorých ochotu i ochotu všetkých tých, ktorí majú zásluhu na úspešnom priebehu tohtoročných dožiniek, okrem nás nech ocení i sám nebeský Pán, aby svojou činnosťou mohli slúžiť bližným po celú dlhú dobu.

Účastníci tohtoročných dožinkových osláv v Polomke

Parkovanie na miestnych komunikáciách

Už pred niekoľkými rokmi poslanci OZ rozhodli o budovaní parkovísk. Boli zrealizované pri materskej škole, umeleckej škole, pri hasični, pri pekární, pri pošte, pred Bumarasom.

Cieľom bolo skultúrniť a sprejzdniť naše ulice a vytvoriť podmienky na parkovanie. Následne bolo prijaté VZN o parkovaní na miestnych komunikáciách a parkoviskách č. 63/2016. Účelom VZN nie je vyberať poplatky a pokutovať majiteľov motorových vozidiel, ktorí neparkujú v súlade s VZN. Cieľom je zaviesť pravidlá a poriadok v parkovaní na verejných miestach. Predpokladalo sa, že VZN o parkovaní potrebuje čas, aby občania nové opatrenia zaregistrovali, začali ich rešpektovať a osvojili si ich.

Chceme tento problém riešiť cestou vysvetľovania, nie represie. Ved tu spolu žijeme. Samozrejme, že máme zmapované vozidlá, ktoré sústavne parkujú na miestnych komunikáciách a chodníkoch. Vytvárajú prekážky chodcom aj premávke. Mnohí naši obyvatelia si mylia verejné parkoviská so súkromným pozemkom a sústavne tam blokujú parkovacie miesta. Avšak aj parkovanie pred domami je z pohľadu plynulosti cestnej premávky problém. Autá zaparkované po oboch stranách ulice zužujú cestu tak, že prejsť autom pripomína slalomovú dráhu.

Verím, že to spolu zvládneme, že to motoristi pochopia a nebudeme musieť tieto problémy riešiť aj v spolupráci s organizáciami mimo našej obce.

Je na nás všetkých, aby sme napomínali nezodpovedných majiteľov motorových vozidiel a žiadali od nich rešpektovanie prijatého VZN o parkovaní.

D.Ď

Pozvánka na obecné zastupiteľstvo

Podľa § 13 ods. 4, písm. a/ zákona č.369/1990 Z. z. o obecnom zriadení v znení neskorších zmien a doplnkov starosta obce zvoláva zasadnutie obecného zastupiteľstva na deň : 24. októbra 2019 (štvrtok) o 17,00 hodine

v budove obecného úradu

Program

1/ Otvorenie

2/ Volba návrhovej komisie

3/ Správa o plnení uznesení obecného zastupiteľstva a kontrolnej činnosti

4/ Správa o výsledkoch výchovno-vzdelávacieho procesu na školách v obci

5/ Správa o nelegálnych skládkach odpadu, likvidácia, zber TKO

6/ Prerokovanie plánu zimnej údržby miestnych komunikácií

7/ Informácia o príprave na lyžiarsku sezónu

8/ Rôzne

9/ Interpelácia a diskusia

SPOMÍNANIE

Odišiel si ticho, ako odchádza deň. Bez slov a bez rozlúčky, nepovedal si zbyhom, ja už nepridem. Pozeráme hore ku hviezdám, vieme, že si niekde tam. Pri tom pohľade si slzy utierame a na Teba s láskou spomínáme.

Dňa 20. septembra uplynulo smutné prvé výročie úmrtia nášho milovaného otca

Ivana Švidraňa

S láskou a úctou spomína manželka Emília, syn Erik a dcéra Ivana s rodinami, sestry Emília a Anna s rodinami, celá rodina a známi.

...

Čas akoby sa zastavil, len bolesť v srdci je vrytá, spomienka – tá zostáva, je v našich srdciach skrytá. Že čas rany zahojí? To je len klam! Čím ďalej ubieha, tým viac, Bibka, chýbaš nám.

Dňa 13. októbra uplynuli štyri roky, ako nás navždy opustila

Ing. Bibiána Ďuricová, rod. Vernárska.

S láskou na ňu spomína a za tichú spomienku

jej priateľom, známym a všetkým, ktorí ju mali radi, ďakuje celá rodina. Posielame Ti pozdrav do neba a objímame Ťa.

...

Sú chvíle, ktoré ťažko prežívame a sú okamihy na ktoré tisíckrát spomínáme.

Dňa 14. októbra sme si pripomenuli prvé výročie úmrtia našej drahej

Anny Bodákovej

a dňa 26. decembra si pripomenieme 38 rokov od smrti nášho drahého

Jána Bodáka

S láskou a úctou spomína syn Ján s rodinou.

Doznel tlmný akord života, stíchla jeho tichučká pieseň, hmla studená padá na polia, a nám do srdca bolestná tieseň. Nezomrel. Spí, má len sen, je krásny, sníva sa mu o tých, ktorých miloval a ktorí ho milovali.

Dňa 21. októbra uplynú 20 rokov čo nás navždy opustil náš milovaný manžel a otec

Milan Švidraň

S láskou a úctou spomína manželka, dcéra Martina, synovia Peter a Marek

POĎAKOVANIE

S bolesťou a zármutkom v srdci sa chceme poďakovať všetkým príbuzným, rodine, priateľom, susedom a známym, ktorí sa zúčastnili na rozlúčke s

Jánom Horváthom,

ktorý zomrel 25.9.2019 v Banskej Bystrici. Ďakujeme všetkým za prejavenu sústrasť, kvetinové a finančné dary. Mama a synovec Lukáš

Marianna Jagerčíková vo finále svetového pohára vo VK

Posledný septembrový víkend sa Marianna zapojila do svetového pohára vo vertikálnom kilometri priamo vo finále - Vertical Kilometer World Circuit. Boli to jej prvé preteky v tomto roku po úspešne zvladnutej zimnej sezóne. Preteky boli vo Francúzsku v oblasti Grande Serre pri Grenobli. Medzi ženami obsadila skvelé tretie miesto, pričom jej konkurentka vytvorila na tomto profile trati absolútny ženský svetový rekord. Napriek tomu, že Marianna vynechala v podstate celú sezónu svetového pohára, v tomto formáte sa jej podarilo obsadiť týmto pretekom celkovo slušné 11. miesto. Pri návšteve Slovenska v lete sa jej ešte podarilo na Tatranskej šelme

vertikál obsadiť prvé miesto. Foto z používateľa príspevku na

Facebooku Vertical Kilometer World Circuit

Faccebooku Vertical Kilometer World Circuit

Zasadalo obecné zastupiteľstvo

Obecné zastupiteľstvo zasadalo 19. septembra 2019. Starosta obce pán Lihan privítal na zasadnutí poslancov obecného zastupiteľstva a ostatných prítomných.

Podľa prezenčnej listiny konštatoval, že na zasadnutí obecného zastupiteľstva je prítomná nadpolovičná väčšina poslancov, čím bolo zasadnutie uznášaniaschopné.

Vedením zápisnice z rokovania poveril Janku Hebeňovú a Mgr. Milotu Koroncziovú. Za overovateľov správnosti zápisnice z rokovania určil Mgr. Františka Heretu a Mgr. Ivanu Šandorovú. Starosta obce predložil na schválenie program rokovania obecného zastupiteľstva, ktorý bol všetkými hlasmi schválený. Starosta obce predložil návrh, aby do návrhovej komisie boli zvolení poslanci: Ing. Ján Fusek, Erik Michalec, Dušan Muška.

K návrhu neboli žiadne pripomienky a návrhová komisia bola jednomyselne schválená.

Obecné zastupiteľstvo zobralo na vedomie správu o plnení uznesení obecného zastupiteľstva a kontrolnej činnosti. Tak isto zobralo na vedomie zhodnotenie plnenia rozpočtu obce za I. polrok 2019 vo výdavkovej a príjmovej časti a likvidáciu pohľadávok

Obecné zastupiteľstvo delegovali v zmysle § 25 ods. 1 a ods. 5 zákona č. 596/2003 Z.z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve v znení neskorších predpisov poslancu Erika Michalca za člena Rady školy ZŠ, Komenského 34, 976 66 Polomka.

Poslanci sa na zasadnutí zaoberali aj prenájmom obecných priestorov,

predajom obecných pozemkov, dopravnou situáciou a parkovaním na miestnych komunikáciách, diskutovali s občanmi o usmerňovaní toku vody počas privalových dažďoch a údržbe verejnej zelene.

Dňa 27.9.2019 sa poslanci zišli na mimoriadnom zasadnutí obecného zastupiteľstva. Jediným bodom programu bolo Schválenie žiadosti o nenávratný finančný príspevok na stavbu „Nadstavba a prístavba MŠ“, ktorú predložil starosta obce s tým, že na minulom zasadnutí sme sa dohodli, že žiadosť o nenávratný finančný príspevok na stavbu „Nadstavba a prístavba MŠ“ budeme riešiť na mimoriadnom zasadnutí. Návrh zmluvy poslanci obdržali.

Pán Ing. Príboj podal bližšie informácie k projektu stavby: v zmysle návrhu zmluvy je dôležité, aby boli dodržané merateľné ukazovatele a to sú tieto:

MÚ č. 1 je kapacita podporenej školskej infraštruktúry materských škôl. Cieľová hodnota je 180 osôb. Táto sa dosiahne vybudovaním stavieb.

MÚ č. 2 je odhadované ročné zníženie emisií skleníkových plynov pri renovovaných budovách. Cieľová hodnota je 0,4 ton CO₂. Táto hodnota vychádza výpočtom projektanta a preto by mala byť dosiahnutá aj po realizácii projektu.

MÚ č. 3 je počet renovovaných predškolských zariadení v obciach s prítomnosťou MRK. Cieľová hodnota je jedna materská škola. Táto hodnota sa dosiahne uskutočnením stavby.

MÚ č. 4 je zníženie ročnej spotreby

primárnej energie v renovovaných verejných budovách. Cieľová hodnota je 223 920 kWh/rok. Toto vychádza z výpočtu projektanta a malo by to byť dosiahnuté po realizácii stavby.

MÚ č. 5 je počet detí z MRK, ktoré navštevujú podporenú školskú infraštruktúru materských škôl. Cieľová hodnota je 36 osôb. Tento ukazovateľ môže byť jediný, ktorý nemusí byť naplnený. Závisí to od rôznych faktorov, napríklad schválenie zákona o povinnej školskej dochádzke. Podľa evidencie našich pracovníkov terénnej sociálnej práce vieme, že detí z MRK od 3-6 rokov je 92. Celkový počet detí v obci je 154, čiže roky 2013-2018. Ďalším rizikom podľa návrhu zmluvy sú chyby vo verejnom obstarávaní.

Obecné zastupiteľstvo poverilo starostu obce podpísať zmluvu o nenávratný finančný príspevok na stavbu „Nadstavba a prístavba MŠ“ a pokračovať v danej aktivite.

D.Ď

SPOLOČENSKÁ KRONIKA
SEPTEMBER 2019

Narodení: 0, Prihlásení: 3, Odhlásení: 4,
Zomretí: 5.
Počet obyvateľov k 30. 9. 2019: 2932

INZERCIA

A-šport OD Jednota Brezno

*****

*ODEVY*OBUV*DOPLNKY
Zľavy 10-60%

Kupón na zľavu 20% / platí do
20.11.2019 /

Festival amatérskeho a profesionálneho divadla DIVADELNÁ CHALUPKA už tradične ponúka zaujímavé predstavenia. Nesklamal ani jubilejný 15. ročník, v rámci ktorého sme priamo v Polomke 19. septembra 2019 mohli vidieť autorskú komédiu BISTŤU DEDINA – VOĽBY. Ide o voľné pokračovanie hry BistŤu dedina, ktorú napísala a režírovala Zuzana Vaníková.

Herci zo známeho ochotníckeho divadla Ráztočan z Ráztoky okamžite naladili divákov na tú „správnu“ vlnu. Živé scény akoby vystrihnuté z bežného života obyvateľov dediny pred voľbami starostu obce, kde sú konflikty, radosti a starosti na dennom poriadku, vyvolávali v hľadisku výbuchy smiechu. Obecná úradníčka a hlásateľka miestneho rozhlasu razantná

BistŤu dedina

Danka, cieľavedomá manželka starostu Boženka, svetaskúsená cestovateľka Gabika a jej taliansky priateľ Matteo, miestne aktivistky so snahou vybudovať koziu farmu, ich seniorský protivníci, miestni štamgasti toho času „na aktivačnom“, rómsky vajda s rodinou, doktor so sestričkou Evičkou a starosta s novoobjavenou nemanželskou dcérou vytvorili autentickú dedinskú predvolebnú atmosféru plnú vtipu a nečakaných zvrátov. Môžem len konštatovať, že komédia BISTŤU DEDINA – VOĽBY ponúkla divákovi príjemný a svieži zážitok podporený skutočne skvelými výkonomi amatérskych hercov, ktorí nezostali nič dlhší svojej dobrej povesti. Ďakujeme!

Z.L.

Deti z Maďarska v tábore na Bučniku

Prevádzkovateľ našej školy, Slovenská národnostná samospráva v Níži, opäť zorganizoval Národopisný tábor na Slovensku pre úspešných žiakov miestnej základnej školy a pre aktívnych účastníkov súťaží.

Tohto roku sa vybrala 29-členná skupina 5. augusta do Polomky. Po ceste sme si pozreli hrad Šomoška, potom sme sa zastavili v Lučenci, kde sme si zvonku obzreli miestnu synagógu (žiaľ, v pondelok je zatvorená), užitočný čas sme strávili v No-

vohradskom múzeu a galérii v centre mesta a zavítali sme aj do Kalvínskeho kostola, ktorého zaujímavosťou je o. i. otáčavý kohút z medi s pozláteným hrebeňom stojaci na ihlane 64 m vysokej veže. V jeho útrobach sú uložené dokumenty z histórie kostola. Ďalší deň sme putovali po Spiši: navštívili sme Spišský hrad – najväčší v strednej Európe – a Levoču, kde začiatkom 70. rokov minulého storočia nakrúcali známy maďarský historický televízny seriál Čierne histo-

Pozreli sme si Radnicu, Baziliku sv. Jakuba (aj u nás je patrónom sv. Jakub) a boli sme aj vo veži. Vliezli sme aj do Klietky hanby a prešli sa nádherným hlavným Námestím Majstra Pavla.

O deň neskôr nás čakali športové preteky, ručné remeselnícke zamestnania, pozreli sme si ukážku zásahu hasičov a okrem lezeckej steny sme sa „vyšplhali“ aj na rozhľadňu Polomské očko. Vo štvrtok sme mali návštevu. Pridali sa k nám rodičia s našim pánom starostom, aby sme sa spolu splavili na plti po Dunajci a pozreli si Červený kláštor. V piatok sme im prostredníctvom hry Kto čo vie ukázali, čo sme sa počas tábora naučili, potom sme sa porozprávali o spoločne strávenom čase. Tábor sme uzavreli vyhodnotením našich výkonov a všetci sme za ne dostali drobné odmeny. Tábor sa veľmi vydaril, cítili sme sa počas neho vynikajúco – ako vždy.

Účastníčky tábora Stella Styevová a Angelik Lényiová

Tenisový turnaj

Obec Polomka a komisia pre šport a cestovný ruch usporiadali dňa 7.9.2018 Tenisový turnaj o pohár starostu obce na multifunkčnom ihrisku v športovom areáli obce. V turnaji súťažilo 7 tenistov, ktorí najprv odohrali vzájomné zápasy rozdelení do dvoch skupín. Následne zo skupín vzišli semifinálové dvojice Peter Kohút – Patrik Hrablay a Jozef Brozman ml. – Jozef Hebeň. Do finálového zápasu postúpili Peter Kohút a Jozef Brozman ml., kde víťazstvo strhol na svoju stranu Jozef Brozman ml. a stal sa tak víťazom turnaja už po druhýkrát, keďže uspel aj v roku 2016. Uznanie patrí obom finalistom turnaja aj za to, že našu obec úspešne reprezentujú aj na turnajoch organizovaných v Brezne a iných obciach nášho okresu.

L. H.

Svedectvo o Slovenskom národnom povstaní

V každom čísle Polomských noviniek vám prinášame na seba nadväzujúce úryvky z publikácie Svedectvo o Slovenskom Národnom povstaní, ktorej autorom je náš rodák Gen. Dr. Mikuláš Ferjenčík. Publikáciu vydalo Universum Sokol Publications New Jersey v USA.

Dielo autora prinášame v pôvodnom znení. Pokračovanie nadväzuje na minulé číslo.

Asi tak po hodinovom lete Lysický sa rozhodol z výšky asi 4 tisíc metrov spustiť sa do nižšej polohy, aby sa mohol orientovať. Bola značná hmla. Akonáhle sme sa však vynorili z hmly, dostali sme sa do prudkej protiletadlovej paľby Sovietov. Bez dlhých úvah sme pristáli a boli sme hneď obklopení príslušníkmi Sovietskej armády. Asi za hodinu sa dostavil ich veliteľ, ktorý po našom výsluchu, kto sme a čo sme, sa rozhodol poslať nás v doprovode jeho spoločníka na veliteľstvo 4. ukrajinskej armády. Zistili sme pritom, že sme sa pri našom lete odchytili vyše 40 km na východ smerom k Bukovine a pristáli v blízkosti mesta Čortkov. Po celonočnej jazde smerom na západ, krajom zaplaveným rozvodneným Dneprom, dostali sme sa do dediny Jezupol, blízko mesta Halič na veliteľstvo 4. ukrajinskej armády. Asi tak okolo 6 hodine večer zaviedli Šmidkeho a mňa ku gen. Lev Zacharičovi Mechlisovi, politickému komisárovi 4. armády, ktorý bol súčasne členom sovietskeho politbyra. Po predstavení ho Šmidke informoval, že je sovietskym agentom. Uvidel svoje krycie meno a číslo a odvolával sa na Klementa Gottwalda. Načo sme ho informovali o účelu nášho priletu s podrobnosťami o našich plánoch a prípravách na ozbrojené povstanie, ako aj o nutných opatreniach pre úspech našich plánov. Zdôrazňovali sme hlavne nutnosť zastaviť, alebo len obmedziť činnosť partizánov na Slovensku. Mechlis nás uistil, že bude volať Moskvu a že sa zachová podľa rozkazu odtiaľ.

V priebehu rozhovoru s gen. Mechlisom vytiahol Šmidke víťazoslávne plán tzv. Arpádovej línie (Maďarské opevnenie v Karpatoch), ktorý dodala slovenská zpravodajská služba (asi kpt. J. Stanek). Bol to plán pevností asi na 3-4 stránkach s príslušným vysvetlením. Mechlis sa na to poďakoval a vytiahol objemnú knihu, obsahujúcu podrobný plán maďarských opevnení, úsek za úsekom s uvedením počtu obrancov jednotlivých opevnení, ich výzbroje a pod. Nemohol som odolať, aby som knihu nepodal Šmidkemu. Na to nás Mechlis zaviedol ku gen. Fedor Petrovi, veliteľovi IV. ukrajinského frontu, sympatickému starému vojakovi, ktorý mi pripomínal bývalých rotmajstrov starého Rakúsko-Uhorska. Bavili sme sa sním len o všeobecnej situácii. V rozhovore sa však Petrov, iste nie úmyselne, odchytil a dotazoval sa na príčinu nášho priletu. V hodnosti nižší súdruh Mechlis mu briske pripomenul, že to nie je jeho starosť – (Etot nje vaše delo). Pozoruhodná bola tiež skutočnosť, že po tom čo Šmidke sa predstavil ako agent Sovietov, Petrov i Mechlis sa bavili výlučne už len so mnou.

Druhý deň ráno 6. augusta, bolo nám oznámené, že poletíme do Moskvy v doprovode jedného plukovníka. Po slanečkách (soličky), ktorými nás krmili v Jezupole, som sa tešil na Moskvu, kde som dúfal, že nás lepšie pohostia a že si budem môcť dať aspoň

jedno pivo, ktoré nám plukovník nestačil dosť vynachváliť. Keď som to pivo v Moskve ochutnal, chutilo ako močka, čo je ešte slabý výraz. A ešte nad to bolo nám servirované v skleniciach, aké sa u nás používali pri vyšetrovaní moču. Odleteli sme z vojenského letiska blízko mesta Halič a k večeru sme pristáli v Moskve, kde nás držali pod príslym dozorom (bol som aj s Lysickým a por. let Gavišom v uniforme) až do pozdneho večera. V krytom voze nás potom dopravili na Hlavný štáb, kde Šmidkeho a mňa vypočúval jeden generál, ktorého som pri mojej druhej návšteve v Moskve stretol a dozvedel som sa, že je generálom NKVD. Tak ako Mechlisovi v Jezupole i jeho som informoval o situácii na Slovensku a o našich plánoch a prípravách, pričom som zdôrazňoval dôležitosť zastavenia alebo len obmedzenia činnosti partizánov. Vypočul ma bez akéhokoľvek komentára. Pridelil nám jedného podplk. NKVD, ktorý nás zaviedol do domu, ktorý sa stal našim bytom až do konca nášho pobytu v Moskve. Druhý deň nás strážca zaviedol do veľkého skladiska, kde nás prevliekli do civilu, uskladnili naše uniformy a odobrali všetky doklady. Náš sprievodca nás neopustil ani na noc. Jeho úlohou bolo nás baviť: vodiť po divadlách, kinách, parkoch atď. Každý týždeň ho však vystriedali, asi z dôvodov, aby sa s nami príliš neskamarádili. Šmidke, ktorý prvých niekoľko dní býval a stravoval sa s nami, sa odsťahoval ku svojej rodine. Bol jediný, čo sa mohol voľne pohybovať a mohol udržiavať náš kontakt s československou misiou gen. Heliodora Piku. Denne som žiadal nášho strážcu, že chcem a musím hovoriť s gen. Pikom. Dostával som stále tú istú odpoveď „si čas“. Konečne nám náhoda poslúžila. V Bolšoj teatre asi tri rady za nami sme objavili v našich uniformách plk. let. Tomáša Mareša a kpt. Karola Černého. Za prestávky som ostal sedieť a dúfal som, že náš sprievodca sa odo mňa nepohne. Lysický a Gavišovi som nariadil, aby sa snažili dohovoriť sa s Marešom. To sa aj podarilo a tak sme sa dozvedeli, že gen. Pika o nás vie. Bol informovaný našou vládou z Londýna o našom odlete do Moskvy, ale že sa Pika márne snaží, aby s nami mohol hovoriť. Plk. Mareš nám dal adresu misie, popísal cestu ako by sme sa tam najlepšie dostali. Na druhý deň náš por. Gaviš musel onemocnieť – musel zhltnúť kus mydla – takže ho náš strážca odviezol do nemocnice, zatiaľ čo my dva s Lysickým, navzdor protestom našej „cházajky“, ktorá nás ale neprezradila, sme vyklzli z bytu a vydali sa na misiu. Na šťastie bola v blízkosti nášho domu. Policajná stráž si nás nevšímala. Gen. Pika, Hasal a Viest už na nás čakali. Potvrdili nám, že vedia o našom pobyte, ale že sovietske úrady húževnato popierajú našu prítomnosť.

Pikovi som odovzdal opis listu gen. Čatloša sovietskej vláde, ktorý nás súčasne informoval o situácii na Slovensku a dal nám potrebné inštrukcie, ako sa máme držať a chovať voči sovietskym úradom. Od tejto doby sme udržiavali styk s našou misiou až do vypuknutia ozbrojeného povstania na Slovensku. Zprávu o povstaní sme dostali od Šmidkeho, ktorý sa konečne objavil. Celý rozčúlený hrozil následkami za predčasné vyhlásenie povstania. Márne som argumentoval, že sa asi tak stalo následkom zvýšenej činnosti

partizánov, ktorá asi vyvolala predčasný zásah Nemcov. Od tejto doby som neprestal naliehať, že chcem ísť domov, kde sa bojuje.

Dňa 2. septembra ma jeden plk. NKVD dopravil do hotelu Nationale, kde som sa konečne oficiálne stretol s gen. Pikom, Hasalom a Viestom. Po krátkej informácii o udalostiach na Slovensku mi gen. Pika sdieľal, akú pomoc môžeme očakávať od Čs. vlády v Londýne. Mal to byť jeden letecký stíhač pluk a paradestantná brigáda. Pokiaľ išlo o pomoc Sovietov, nemohol mi nič definitívneho povedať. Znova som nastolil otázku osoby hlavného veliteľa Čs. povstaleckej armády, ktorý mal byť i podľa našej žiadosti gen. Rudolf Viest.

Môj sprievodca, plukovník NKVD, sa ma dotazoval, či som niekedy skákal z lietadla. Na druhý deň ma odviezol na letisko, kde som sa mal naučiť o tomto druhu válčenia. Mój inštruktor to vzal po rusky – skrátka. Dňa 4. septembra ma odviezli na iné letisko za Moskvou, kde na mňa a Šmidkeho už čakalo lietadlo, ktoré nás malo dopraviť na Slovensko. Jeden generál letectva v našej prítomnosti dal rozkaz veliteľovi lietadla, majorovi, že máme parašutovať a nie pristávať a to na mieste, ktoré si sami určíme. Zvolili sme tri možné miesta: Mokrad, Tri Duby a Križnú. V lietadle som si obliekol svoju uniformu a dostal kompletnú výstroj s výzbrojou pre parašutistov. V 10 hodín večer sme štartovali z letiska blízko mesta Stanislavov smerom na Karpáty. Búrlivé počasie nad Karpátmi nás prinútilo vrátiť sa do Stanislavova a pokúsiť sa o odlet druhý večer t.j. 5. septembra. Za priaznivého počasia, jasnej a mesačnej noci sme preleteli Karpáty u Užoka a cez Užhorod k rieke Tise, kde sme sa obrátili na severozápad cez Slánske vrchy k Trátram. Nad letiskom Mokrad sme na naše signály nedostali žiadnu odpoveď. Leteli sme ďalej ponad B.Bystricu smerom na letisko Tri Duby, ktoré na naše signály bolo naplnno osvetlené. Náš pilot po našom vysvetlení, že sme nad našim letiskom, sa rozhodol pristáť. Keď som pripomenul rozkaz jeho generála v Moskve, len kývnul rukou. Po pristáaní otvoril dvere a vyzval ma, aby som si pripravil automat a šiel. Na šťastie boli to naši. Hneď po pristáaní som sa stal svedkom nedisciplinovanosti partizánov. Kapitán Jegorov zastihol majora Krátkeho, poslaného k nám ako styčného dôstojníka z Londýna. Dalo nám so Šmidkom dosť námahy, kým sme ho presvedčili, že nejde o špióna.

Z letiska som sa priamo odobral do Banskej Bystrice do bytu Goliana. Podal som mu podrobnú správu o výsledku mojej cesty. Po dlhšom premýšľaní sa ku mne obrátil a povedal: „Mikuláš, ani svoj rukzak nerozbaľuj. Bol by to úplný zázrak, keby sme vydržali i len jeden týždeň“. Informoval ma podrobne o všetkých udalostiach, ktoré sa za mojej neprítomnosti odohrali a ktoré ho prinútili, aby vydal rozkaz k ozbrojenému odporu. Preseďeli sme celú noc a vážili nastaliu situáciu.

- Ozbrojenie nášho východoslovenského sboru

- Prejav gen. Čatloša a najmä gen. Malára na rozhlase z Bratislavy a ich následky

- Ohromnú presilu Nemcov

- Pomerný klud na Sovietsko-Nemeckom fronte na sever od Karpát, ktorý umožňoval Nemcom použiť väčšinu ich záloh proti nám

- Značnú vzdialenosť sovietskych vojsk na tomto úseku Karpát

- Zlyhanie mnohých našich posádok, menovite v západnej časti Slovenska

- Zradu našich komunistických dôstojníkov (ppl. Talský, mjr. Kalina – Kiš, Imro)

- Viac než pochybnú pomoc Sovietov a význačnejšiu pomoc Londýna a našich západných spojencov

- Našu nedostatočnú výzbroj, hlavne tankov, lietadiel a delostrelectva

- Nemožnosť spolupracovať s partizánmi atď, atď.

Vedeli sme dobre do čoho ideme. Nemci a ich verní služobníci fašistického Slovenského štátu boli našimi smrteľnými nepriateľmi. Trpeli nás, kým nás potrebovali a mohli mať pod bezpečným dozorom. Akonáhle však partizáni rozptýlili na Slovensku partizánsku vojnu na rozkaz ich hlavného štábu v Kyjeve a s vedomím Moskvy, stali sme sa nebezpečnými a museli sa nás za každú cenu zbaviť.

Pre Sovietov a našich komunistov boli sme viac než nespohľadným spojencom. Vo skutočnosti ideologickým nepriateľom. Podnikali všetko, aby sa nás zbavili spôsobom, akým sa zbavili poľskej povstaleckej armády gen. Bor Komorovského vo Varšave. Odmietli naše plány a spoluprácu i keď podpísali 12. decembra 1943 Českoslovenko – Sovietsku dohodu o priateľstve, spojenectve a povojnovej spolupráci. Úmyselne vyprovokovali zásah Nemcov zvýšením činnosti partizánov.

Ťažko sme niesli nenahraditeľnú stratu nášho najlepšieho generála Jurecha. Čo sme v tejto situácii mohli iného robiť než bojovať? Museli sme rátať s ohromnými stratami na živote a majetku, pritom ale dúfať, predsa len všetci nezahynieme. Za nami stála väčšina nášho národa, Pohronie, Považie, evanjelici, katolíci, Sokol, slovenská evanjelická mládež, ktorá zohrala v hnutí odporu na jeho vrcholnom, historickom vystúpení úlohu, ktorú nemožno dodatočne ani oceniť ani doceniť.

Po tomto rozhovore sme sa na druhý deň t.j. 6. septembra, vypravili s jedným nákladným autom a s malým doprovodom našich mechanikov, pisárov a podkuvačov s dvoma ľahkými guľometmi zistiť situáciu smerom k Ružomberku. Pozdĺž celej cesty od Hornej Revúcej sme stretávali skupinky vojakov, väčšinou bez zbraní a na rozcestí ku Smrekovici plukovníka Vladimíra Bodického, veliteľa úseku. Bodický nám nemohol podať žiadnu informáciu o situácii, držal sa za hlavu a len nariekal. Na severnom konci dediny Biely Potok stretli sme malú skupinu mladých chlapcov, partizánov, ktorí nás uistovali, že v Ružomberku nie sú ešte Nemci. Z opatrnosti sme zosadli z vozu a utvorili dve skupinky. Vzal som si na starosť skupinku prvú a postupoval po príkope smerom k Ružomberku. Golian ma v krátkej vzdialenosti sledoval s jeho skupinou. Hneď za dedinou sme narazili na Nemcov na dvoch nákladných vozoch. Išili, okrem pár motocyklistov ako postranných pátračov, ako na svadbu, bez zaistenia. Nevyplatilo sa im to. Bolo to moje prvé, ale ďaleko nie posledné stretnutie s Nemcami. Po návrate do Banskej Bystrice začal som sa zoznamovať s udalosťami, ktoré sa doma na Slovensku odohrávali za mojej neprítomnosti.

-Pokračovanie v budúcom čísle.